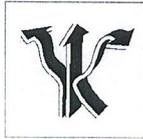

ПрАТ “ВНЗ “МІЖРЕГІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ УПРАВЛІННЯ ПЕРСОНАЛОМ”
Навчально-науковий інститут права та безпеки імені князя Володимира Великого

МАУП

Кафедра національної безпеки

Затверджую:
Директор Інституту безпеки

Сергій ЛИСЕНКО
“ ” 2025 р.

Схвалено на засіданні кафедри
Національної безпеки

Протокол № 1 від 07.08.2025 р.

Заст. зав. кафедри

Іван СЕРВЕЦЬКИЙ

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
«ГРОМАДСЬКА БЕЗПЕКА ТА ЦИВІЛЬНИЙ ЗАХИСТ»

Спеціальності: **256 Національна безпека (за окремими сферами забезпечення і видами діяльності)**

Освітнього рівня: **перший (бакалаврський) рівень**

Освітньої програми: **«Національна безпека (за окремими сферами забезпечення і видами діяльності)»**

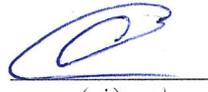
Спеціалізація: _____

Розробник силябусу навчальної дисципліни:

Кривошликов Сергій Федорович - кандидат технічних наук, доцент кафедри національної безпеки.

(підпис)**Викладач:**

Кривошликов Сергій Федорович - кандидат технічних наук, доцент кафедри національної безпеки.

(підпис)

Силябус розглянуто на засіданні кафедри національної безпеки

Протокол № 1 від «07» 08 2025р.

Загальна інформація про навчальну дисципліну

Назва навчальної дисципліни	Громадська безпека та цивільний захист
Шифр та назва спеціальності	КЗ Національна безпека (за окремими сферами забезпечення і видами діяльності)
Рівень вищої освіти	перший (бакалаврський) рівень
Статус дисципліни	обов'язкова
Кількість кредитів і годин	8 кредита/240 год Лекції : 40 Семінарські заняття: 40 Самостійна робота студентів: 160
Терміни вивчення дисципліни	V семестр
Мова викладання	українська
Вид підсумкового контролю	екзамен
Сторінка дисципліни на сайті	https://maup.com.ua/assets/files/kafedra/nacbezpeka/sylabus-b/vstup-do-specialnosti-nacionalna-bezpeka.pdf

Загальна інформація про викладача. Контактна інформація.

<i>Кривошликов Сергій Федорович</i>	
Науковий ступінь	кандидат технічних наук
Вчене звання	професор
Посада	Доцент кафедри національної безпеки.
Дисципліни, які викладає НПП	Громадська безпека та цивільний захист
Напрями наукових досліджень	Національна безпека
Посилання на реєстри ідентифікаторів для науковців	ORCID: https://orcid.org/0009-0008-5494-8880
Контактна інформація викладача:	
E-mail:	
Контактний тел.	+380507417375
Телефон кафедри	
Портфоліо викладача на сайті кафедри/Інституту/Академії	https://maup.com.ua/ua/pro-akademiyu/instituti/institut-prava/nacionalna-bezpeka/krivoshlikov.html

1.1 Анотація курсу.

Курс «Громадська безпека та цивільний захист» є обов'язковою дисципліною для здобувачів першого бакалаврського рівня вищої освіти за спеціальністю 256 Національна безпека за окремими сферами забезпечення і видами діяльності. Курс вивчається протягом п'ятого семестру обсягом 8 кредитів, що включає 40 годин лекцій, 40 годин семінарських занять та 160 годин самостійної роботи здобувачів. Дисципліна спрямована на засвоєння базових знань про громадську безпеку, захист населення, механізми реагування на надзвичайні ситуації та значення стійкості територіальних громад.

1.2 Предмет вивчення курсу.

Предметом вивчення навчальної дисципліни є сукупність теоретичних положень, підходів, а також правові та організаційні механізми, що регулюють суспільні відносини у сфері забезпечення громадської безпеки, захисту населення і територій від надзвичайних ситуацій. Предмет охоплює вивчення управлінської логіки циклу безпеки, процеси взаємодії суб'єктів, відповідальних за реагування, та поєднання правових, організаційних і ресурсних інструментів для забезпечення ефективності захисту населення.

1.3 Метою викладання Метою викладання навчальної дисципліни «Громадська безпека та цивільний захист» є формування у здобувачів системи фундаментальних знань щодо ролі держави і місцевого рівня у забезпеченні громадської безпеки та цивільного захисту. Вивчення курсу має забезпечити набуття компетентностей для розуміння механізмів реагування і відновлення у межах цивільного захисту, а також формування навичок оцінювання ефективності дій у межах стійкості громад.

1.4 Завдання: Завданнями вивчення навчальної дисципліни є аналіз ролі держави і місцевого рівня у забезпеченні громадської безпеки та цивільного захисту з метою глибокого розуміння розподілу повноважень та ресурсів, засвоєння повного циклу управління безпекою, який охоплює етапи попередження, готовності, реагування та відновлення, розгляд практичних кейсів надзвичайних ситуацій для визначення ключових управлінських рішень, набуття здатності визначати відповідальних суб'єктів і необхідні ресурси у кризових ситуаціях, а також формування навичок аналізу ефективності управлінських дій, виявлення типових помилок та розробки способів їх мінімізації задля забезпечення реальної стійкості територіальних громад у мирний час і під час надзвичайних умов.

1.5 Пререквізити і постреквізити навчальної дисципліни:

Пререквізити:

«Історія та культура України» дисципліна закладає розуміння історичних передумов формування української державності, культурних особливостей суспільства та ціннісних орієнтирів, що є необхідним фундаментальним підґрунтям для усвідомлення ролі громадянського суспільства у забезпеченні національної стійкості, а також для розуміння соціального контексту функціонування механізмів громадської безпеки.

«**Основи психології**» курс формує розуміння закономірностей поведінки людини у різних, зокрема стресових та кризових, ситуаціях, що дозволяє майбутнім фахівцям ефективно аналізувати реакцію населення під час надзвичайних подій, мінімізувати панічні настрої та компетентно організовувати заходи цивільного захисту з обов'язковим урахуванням психологічного фактору та людського виміру безпеки.

«Вступ до спеціальності “Національна безпека”» дисципліна є базовою передумовою, оскільки формує фундаментальні теоретичні знання про систему національної безпеки, її ключові об’єкти, суб’єкти, загрози та принципи забезпечення, що дозволяє здобувачам коректно визначати місце та роль громадської безпеки і цивільного захисту в загальній безпековій архітектурі держави.

Постреквізити:

1.6 Програмні компетентності (загальні (ЗК); спеціальні (СК)):

ЗК3. Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності. Забезпечено дисципліною через формування ґрунтовних теоретичних та практичних знань про систему громадської безпеки та цивільного захисту, її правові, організаційні та інституційні основи. У межах тематики дисципліни здобувачі формують цілісне розуміння специфіки професійної діяльності у сфері захисту населення, усвідомлюють логіку управлінських процесів на етапах попередження, реагування та відновлення під час надзвичайних ситуацій, що є фундаментом для подальшої фахової діяльності.

СК3. Здатність демонструвати та використовувати знання з теорії національної безпеки, виявляти та аналізувати загрози економічній, політичній, інформаційній, воєнній, соціальній та іншим напрямкам життєдіяльності держави. Забезпечено дисципліною, оскільки курс надає інструментарій для виявлення та аналізу загроз у соціальній сфері та сфері громадської безпеки, класифікації надзвичайних ситуацій природного, техногенного та соціально-політичного характеру. Здобувачі набувають здатності екстраполювати загальнотеоретичні знання з національної безпеки на рівень територіальних громад та розробляти обґрунтовані пропозиції щодо нейтралізації виявлених загроз життєдіяльності населення.

СК5. Здатність оцінювати стан безпеки особистості, суспільства та держави в окремих сферах забезпечення національної безпеки або видах діяльності на основі положень теорії безпеки щодо окремих сфер забезпечення національної безпеки та виду діяльності. Забезпечено дисципліною через вивчення методології оцінки стану захищеності населення, територій та майна. Під час опанування курсу здобувачі вчаться застосовувати індикатори та критерії безпеки для комплексного оцінювання рівня готовності громад до кризових ситуацій, співвідносячи стан громадської безпеки із загальнодержавними інтересами та вимогами профільного законодавства.

СК6. Здатність описувати і оцінювати безпекові процеси і явища в регіональному та національному середовищі, систематизувати оперативно-тактичну інформацію щодо сфер системи національної безпеки. Забезпечено дисципліною шляхом формування навичок моніторингу, опису та оцінювання процесів у сфері реагування на надзвичайні ситуації на місцевому та регіональному рівнях. Курс закладає основи вміння систематизувати інформацію про стан об’єктів критичної інфраструктури, аналізувати оперативні дані щодо ліквідації наслідків

небезпечних подій та використовувати ці відомості для прийняття управлінських рішень.

СК7. Здатність визначати основні властивості об'єктів безпеки в окремих сферах забезпечення національної безпеки і видах діяльності. Забезпечено дисципліною через детальне вивчення об'єктів цивільного захисту та громадської безпеки (населення, території, інфраструктурні вузли, матеріальні та культурні цінності). У результаті вивчення тем здобувачі набувають навичок структурованого опису вразливих об'єктів, визначення їх критичних властивостей та ступеня впливу на них потенційних дестабілізуючих факторів.

1.7 Очікувані результати навчання (ПРН)

ПРН1. Організовувати професійну діяльність з дотриманням прав і свобод людини і громадянина, поваги до гідності особи, захисту її інтересів, а також законних інтересів суспільства та держави, забезпечення її суверенітету і територіальної цілісності. Забезпечено дисципліною, оскільки в основі системи цивільного захисту та громадської безпеки лежить безумовний пріоритет захисту життя, здоров'я та недоторканності громадян. Курс формує у здобувачів розуміння того, що будь-які заходи з евакуації, обмеження доступу до небезпечних зон або ліквідації наслідків надзвичайних ситуацій повинні здійснюватися виключно в межах правового поля з дотриманням базових прав людини та повагою до її гідності.

ПРН11. Оцінювати стан безпеки особистості, суспільства та держави за окремими сферами забезпечення і видами діяльності на основі положень теорії безпеки окремих сфер забезпечення національної безпеки і видів діяльності. Забезпечено дисципліною через засвоєння здобувачами методів аудиту безпекового середовища на рівні територіальних громад. У процесі навчання здобувачі формують компетенції з визначення рівня захищеності населення від техногенних, екологічних та соціальних загроз, вчать аналізувати стан укриттів, систем оповіщення та матеріальних резервів для об'єктивної оцінки реального стану безпеки суспільства.

ПРН12. Планувати та організовувати професійну діяльність в окремих сферах забезпечення національної безпеки та видах діяльності для забезпечення безпеки окремої сфери і виду діяльності держави та організації. Забезпечено дисципліною шляхом формування практичних вмінь щодо розробки планів цивільного захисту та заходів із забезпечення громадської безпеки. Дисципліна підводить здобувачів до самостійного планування алгоритмів дій під час виникнення кризових ситуацій, організації взаємодії підрозділів швидкого реагування та побудови архітектури безпеки на рівні конкретної організації чи муніципалітету.

ПРН13. Аналізувати та упорядковувати основні властивості об'єктів безпеки окремих сфер забезпечення національної безпеки і видів діяльності та здійснювати класифікацію загроз об'єктам безпеки, класифікацію та

ранжирування джерел загроз і вразливостей безпеки. Забезпечено дисципліною через опрацювання механізмів класифікації надзвичайних ситуацій та загроз громадській безпеці за походженням, масштабом та наслідками. Здобувачі набувають здатності структурувати джерела загроз для населення і територій, ранжувати їх за рівнем небезпеки та визначати найбільш критичні вразливості муніципальної інфраструктури задля подальшого запобігання дестабілізації.

ПРН15. Характеризувати складові системи забезпечення безпеки за окремою сферою забезпечення національної безпеки і видом діяльності, включаючи повноваження і функції суб'єктів, їх основні завдання, контроль за здійсненням ними заходів забезпечення національної безпеки. Забезпечено дисципліною через глибокий аналіз єдиної державної системи цивільного захисту, її функціональних та територіальних підсистем. Здобувачі засвоюють розподіл повноважень між центральними органами виконавчої влади, органами місцевого самоврядування, рятувальними службами та спеціалізованими формуваннями, а також розуміють порядок здійснення контролю за дотриманням вимог техногенної та пожежної безпеки суб'єктами господарювання.

2. Зміст навчальної дисципліни

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 1. ТЕОРЕТИКО-ПРАВОВІ ТА ІНСТИТУЦІЙНІ ОСНОВИ ГРОМАДСЬКОЇ БЕЗПЕКИ І ЦИВІЛЬНОГО ЗАХИСТУ

Тема 1. Поняття, сутність та складові громадської безпеки і цивільного захисту

Тема спрямована на формування у здобувачів вищої освіти концептуального розуміння громадської безпеки та цивільного захисту як невіддільних складових національної безпеки держави. У процесі опанування теми здобувачі засвоюють базовий понятійно-категоріальний апарат, ключові принципи та цілі захисту населення, а також набувають первинних навичок системного аналізу безпекового середовища на рівні суспільства та територіальних громад.

Тема 2. Нормативно-правове регулювання у сфері громадської безпеки та цивільного захисту

Вивчення цієї теми забезпечує засвоєння здобувачами ієрархії та змісту базових нормативно-правових актів, що регулюють відносини у сфері захисту населення і територій. Тема формує здатність орієнтуватися у профільному законодавстві, розуміти правові межі діяльності безпекових інституцій та співвідносити управлінські рішення з вимогами законності та верховенства права.

Тема 3. Єдина державна система цивільного захисту: структура, рівні та режими функціонування

Тема формує здатність аналізувати інституційну архітектуру єдиної державної системи цивільного захисту, її функціональні та територіальні підсистеми. Опанування теми розвиває розуміння алгоритмів переходу системи між режимами повсякденного функціонування, підвищеної готовності, надзвичайної ситуації та надзвичайного стану залежно від рівня реальних загроз.

Тема 4. Суб'єкти забезпечення громадської безпеки: повноваження та взаємодія

Опанування теми дозволяє здобувачам зрозуміти розмежування компетенцій між центральними органами виконавчої влади, органами місцевого самоврядування, правоохоронними структурами та спеціалізованими рятувальними підрозділами. Вивчення

теми спрямоване на розвиток навичок аналізу організаційних моделей міжвідомчої координації та узгодження дій суб'єктів у кризових умовах.

Тема 5. Права, обов'язки та гарантії захисту населення у надзвичайних ситуаціях

Тема дає можливість засвоїти принципи захисту прав людини в умовах виникнення небезпечних подій. Здобувачі вивчають законодавчо закріплені права громадян на отримання інформації, забезпечення засобами індивідуального та колективного захисту, відшкодування шкоди, а також усвідомлюють обов'язки населення щодо дотримання правил безпечної поведінки.

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 2. АНАЛІЗ ЗАГРОЗ, НАДЗВИЧАЙНІ СИТУАЦІЇ ТА УПРАВЛІННЯ РИЗИКАМИ

Тема 6. Класифікація надзвичайних ситуацій: природні, техногенні, соціальні та воєнні загрози

Тема спрямована на формування навичок ідентифікації та систематизації загроз життєдіяльності населення. У процесі вивчення здобувачі вчаться класифікувати надзвичайні ситуації за походженням, масштабом та наслідками, що є необхідною умовою для правильного вибору механізмів реагування та залучення відповідних ресурсів.

Тема 7. Методологія оцінювання ризиків та вразливостей територіальних громад

Вивчення теми формує уявлення про методологічні підходи до оцінювання ймовірності виникнення небезпечних подій та їх потенційного впливу на інфраструктуру і населення. Опанування теми дозволяє здобувачам застосовувати ризик-орієнтований підхід для визначення найбільш вразливих об'єктів та територій у межах конкретних муніципалітетів.

Тема 8. Моніторинг, прогнозування та раннє попередження надзвичайних ситуацій

Тема спрямована на засвоєння організаційних засад функціонування систем спостереження, лабораторного контролю та прогнозування. Здобувачі усвідомлюють роль своєчасного виявлення дестабілізаційних чинників та превентивної аналітики для ухвалення випереджальних управлінських рішень, що мінімізують масштаб можливих втрат.

Тема 9. Запобігання надзвичайним ситуаціям та превентивні заходи цивільного захисту

Опанування теми розвиває здатність визначати пріоритети превентивної діяльності, спрямованої на усунення причин виникнення кризових явищ. Тема розкриває значення інженерно-технічних заходів, дотримання норм пожежної та техногенної безпеки на виробництві, а також ролі державного нагляду у цій сфері.

Тема 10. Планування заходів цивільного захисту на державному, регіональному та місцевому рівнях

Тема формує вміння розробляти, аналізувати та впроваджувати документи стратегічного й оперативного планування. Вивчення теми забезпечує розуміння логіки створення планів реагування на надзвичайні ситуації, планів локалізації та ліквідації аварій на об'єктах підвищеної небезпеки.

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 3. МЕХАНІЗМИ РЕАГУВАННЯ, ЗАХИСТУ НАСЕЛЕННЯ ТА ЛІКВІДАЦІЇ НАСЛІДКІВ

Тема 11. Організація оповіщення, інформування та зв'язку в умовах надзвичайних ситуацій

Вивчення теми спрямоване на розуміння принципів побудови та функціонування систем раннього оповіщення населення про загрозу або виникнення надзвичайних ситуацій. Здобувачі засвоюють організаційні вимоги до забезпечення стійкості систем управління та безперебійного зв'язку між керівними органами та силами реагування.

Тема 12. Захисні споруди цивільного захисту та організація укриття населення

Тема допомагає засвоїти класифікацію та технічні вимоги до фонду захисних споруд, сховищ, протирадіаційних укриттів та споруд подвійного призначення. Опанування теми формує навички планування заходів із підтримання об'єктів укриття у стані готовності та розрахунку їхньої місткості відповідно до потреб територіальної громади.

Тема 13. Організація та проведення евакуаційних заходів

Тема спрямована на формування уявлення про логістичні, правові та управлінські аспекти безпечного виведення чи вивезення населення із зон надзвичайних ситуацій. Здобувачі вивчають види евакуації, алгоритми роботи евакуаційних комісій, збірних та приймальних пунктів, а також механізми забезпечення громадського порядку під час переміщення осіб.

Тема 14. Медичний, біологічний, радіаційний та хімічний захист населення і територій

Опанування теми дозволяє зрозуміти специфіку спеціальних видів захисту при виникненні загроз неконвенційного характеру або масштабних техногенних аварій. Вивчення теми забезпечує розуміння алгоритмів проведення санітарної обробки, дегазації, дезактивації територій та надання екстреної медичної допомоги постраждалим.

Тема 15. Організація аварійно-рятувальних та інших невідкладних робіт

Тема формує розуміння послідовності залучення сил та засобів для локалізації зон ураження, порятунку людей та гасіння пожеж. Здобувачі засвоюють принципи управління рятувальними підрозділами безпосередньо на місці події, основи функціонування штабів з ліквідації наслідків надзвичайної ситуації та призначення керівника робіт.

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 4. СТІЙКІСТЬ ГРОМАД, ВІДНОВЛЕННЯ ТА ГРОМАДСЬКА УЧАСТЬ У БЕЗПЕКОВОМУ СЕРЕДОВИЩІ

Тема 16. Управління процесами життєзабезпечення населення в умовах надзвичайних ситуацій

Вивчення теми забезпечує знання про організацію безперервного постачання питної води, харчових продуктів, медикаментів та предметів першої необхідності у кризових умовах. Тема спрямована на усвідомлення ролі матеріальних резервів та створення умов для тимчасового проживання евакуйованого або постраждалого населення.

Тема 17. Стратегії та механізми відновлення територій після ліквідації надзвичайних ситуацій

Тема спрямована на засвоєння підходів до відбудови зруйнованої інфраструктури, повернення територій до нормального режиму функціонування та подолання довгострокових соціально-економічних наслідків катастроф. Здобувачі вчать аналізувати процес переходу від етапу екстреного реагування до етапу сталого відновлення.

Тема 18. Психологічний захист населення та мінімізація панічних настроїв у кризових ситуаціях

Опанування теми розвиває навички врахування людського фактору під час планування та реалізації безпекових заходів. Вивчення теми розкриває інструменти інформаційно-психологічної роботи з громадянами, спрямованої на зниження рівня тривожності, запобігання паніці та організацію фахової психологічної допомоги постраждалим особам.

Тема 19. Роль органів місцевого самоврядування та територіальних громад у розбудові безпекового середовища

Тема формує розуміння концепції стійкості громад як здатності місцевого населення та інституцій протистояти викликам і швидко відновлювати базові функції. Здобувачі вивчають механізми розробки місцевих цільових програм безпеки, залучення інвестицій у безпекову інфраструктуру та створення місцевих систем управління ризиками.

Тема 20. Добровольчі формування цивільного захисту та залучення громадськості до гарантування безпеки

Вивчення теми спрямоване на усвідомлення ролі громадянського суспільства у формуванні безпечного середовища. Опанування теми розкриває правовий статус, порядок утворення та функціонування добровільних пожежних дружин, волонтерських рухів та недержавних організацій, а також принципи їхньої ефективної взаємодії з державними професійними рятувальними службами.

3. Технічне й програмне забезпечення/обладнання

В освітньому процесі використовуються навчальні аудиторії, бібліотека, мультимедійний проектор та комп'ютер для проведення аудиторних занять з елементами презентацій Microsoft PowerPoint. Вивчення окремих тем і виконання практичних завдань потребує доступу до інформації зі всесвітньої мережі Інтернет, який забезпечується безкоштовною мережею Wi-Fi.

4. Форми і методи навчання

Основними формами занять із навчальної дисципліни «Громадська безпека та цивільний захист» є практичні заняття та самостійна робота здобувачів вищої освіти.

При проведенні практичних занять передбачено поєднання таких форм і методів навчання, як-то: робота у малих групах, рольові ігри, дискусія, публічні виступи, групові проекти та кейс-завдання.

Здобувачі освіти опрацьовують інформацію з наукових, навчальних та лекційних джерел, в тому числі за допомогою всесвітньої мережі Інтернет і бібліотек, під час занять виконують усні та письмові завдання, виступають із доповідями та презентаціями, що можуть бути підготовленими як у групі, так і індивідуально.

Програмою курсу також передбачено **індивідуальні завдання**.

5. Система оцінювання та вимоги (критерії оцінювання результатів навчання здобувачів освіти та розподіл балів, які вони отримують)

Оцінювання знань здійснюється відповідно до:

1. Положення про організацію освітнього процесу в ПрАТ «ВНЗ «МАУП» <https://surl.li/bpxlbj>
2. Положення про оцінювання навчальних досягнень здобувачів вищої освіти у ПрАТ «ВНЗ «МАУП» <http://surl.li/fkfyue>

5-й семестр.

№ тем	1	2	3	4	5	6	7	8	9	Заг.сума балів
Робота на сем.занятті	4	4	4	4	4	4	4	4	4	36
Сам.робота	1	1	1	1	1	1	1	1	1	9
Всього										45

Підсумкове оцінювання	Сума балів за семінари	Сума балів за самостійні роботи	Модульна контрольна робота	Сума балів за екзамен	Загальна сума
-----------------------	------------------------	---------------------------------	----------------------------	-----------------------	---------------

	36	9	15	40	100
--	----	---	----	----	-----

5.1 Відвідування та робота на семінарських (практичних) заняттях та критерії їх оцінювання

Під час вивчення курсу виконується *робота на семінарських (практичних) заняттях по кожній з тем.*

Критерії оцінювання:

правильність відповідей та розрахунків – від 0 до 3 балів;

відповідність оформлення практичних робіт вимогам – 1 бал.

(враховуються лише за умови нарахування балів за правильність відповідей).

Робота на семінарському занятті оцінюється у **4 бали**.

Максимальна кількість балів за семінарські (практичні) заняття по курсу – **36 балів**.

Зміст практичних занять

№ з/п	Назва теми
1	<p>Тема 1. Поняття, сутність та складові громадської безпеки і цивільного захисту</p> <p>Завдання:</p> <p>Проаналізувати базові підходи до визначення громадської безпеки та пояснити її місце у структурі національної безпеки держави.</p> <p>Скласти схему взаємозв'язку елементів цивільного захисту та безпеки територіальних громад.</p> <p>Розглянути приклади сучасних викликів життєдіяльності населення та визначити їхній вплив на загальну стійкість.</p> <p>Результат:</p> <p>Здобувачі зможуть систематизувати уявлення про сутність громадської безпеки та її ключові орієнтири.</p> <p>Вміння розмежовувати об'єкти захисту та інтерпретувати загрози у системній логіці.</p> <p>Формування навичок узагальнення теоретичних знань і коректного використання базових понять.</p> <p>Дискусія:</p> <p>Обговорити співвідношення відповідальності держави та особистої відповідальності громадянина за власну безпеку.</p> <p>Порівняти підходи до цивільного захисту в умовах мирного часу та в особливий період.</p> <p>Розглянути ситуації, коли інтереси громадської безпеки вимагають обмеження певних конституційних прав.</p> <p>Тема 2. Нормативно-правове регулювання у сфері громадської безпеки та цивільного захисту</p> <p>Завдання:</p> <p>Визначити ієрархію нормативно-правових актів у сфері цивільного захисту та охарактеризувати ключові положення Кодексу цивільного захисту України.</p> <p>Скласти таблицю відповідності: вид загрози — нормативний акт — відповідальний орган.</p>

Проаналізувати правовий кейс щодо введення режиму надзвичайної ситуації на окремій території.

Результат:

Здобувачі зможуть орієнтуватися у профільному законодавстві та обґрунтовувати правомірність безпекових заходів.

Вміння застосовувати правові норми для розв'язання змодельованих управлінських завдань.

Формування навичок правового аналізу рішень органів влади у кризових умовах.

Дискусія:

Обговорити наявні прогалини у законодавстві щодо захисту населення та шляхи їх усунення.

Порівняти вітчизняні правові норми зі стандартами Європейського Союзу у сфері цивільного захисту.

Розглянути проблему юридичної відповідальності посадових осіб за бездіяльність під час надзвичайних подій.

Тема 3. Єдина державна система цивільного захисту: структура, рівні та режими функціонування

Завдання:

Проаналізувати архітектуру єдиної державної системи цивільного захисту та її функціональні підсистеми.

Скласти алгоритм дій органів управління під час переходу від режиму повсякденного функціонування до режиму надзвичайної ситуації.

Розглянути сценарій масштабної аварії та визначити необхідний рівень реагування системи.

Результат:

Здобувачі зможуть пояснювати логіку функціонування державної системи захисту населення.

Вміння визначати критерії для зміни режимів функціонування системи цивільного захисту.

Формування навичок системного бачення інституційної безпекової архітектури.

Дискусія:

Обговорити ефективність децентралізації у системі цивільного захисту.

Порівняти територіальний та функціональний принципи побудови підсистем.

Розглянути ризики розбалансування системи управління під час раптових масштабних криз.

Тема 4. Суб'єкти забезпечення громадської безпеки: повноваження та взаємодія

Завдання:

Визначити коло суб'єктів забезпечення громадської безпеки та окреслити їхні законодавчо закріплені повноваження.

Скласти матрицю міжвідомчої взаємодії: суб'єкт — функція — спільні дії під час ліквідації надзвичайної ситуації.

Проаналізувати кейс взаємодії органів місцевого самоврядування та підрозділів ДСНС.

Результат:

Здобувачі зможуть чітко розмежовувати компетенції безпекових інституцій.

Вміння розробляти моделі координації сил та засобів різного відомчого

підпорядкування.

Формування навичок виявлення управлінських дублювань або прогалин у повноваженнях.

Дискусія:

Обговорити проблеми фрагментації відповідальності між різними відомствами.

Порівняти роль правоохоронних органів та рятувальних служб у забезпеченні громадської безпеки.

Розглянути механізми подолання відомчих конфліктів під час ліквідації наслідків криз.

Тема 5. Права, обов'язки та гарантії захисту населення у надзвичайних ситуаціях

Завдання:

Проаналізувати конституційні та спеціальні гарантії захисту життя і здоров'я населення.

Скласти перелік обов'язків громадян щодо дотримання правил техногенної та пожежної безпеки.

Розглянути ситуацію відмови осіб від обов'язкової евакуації та запропонувати правовий механізм реагування.

Результат:

Здобувачі зможуть обґрунтовувати правові рамки взаємодії держави та громадянина у кризу.

Вміння оцінювати пропорційність обмеження прав громадян інтересами суспільної безпеки.

Формування навичок розв'язання конфліктних ситуацій з урахуванням прав людини.

Дискусія:

Обговорити межі примусу з боку держави під час рятувальних операцій.

Порівняти механізми відшкодування матеріальної шкоди постраждалим у різних країнах.

Розглянути проблему забезпечення прав соціально вразливих груп населення під час криз.

Тема 6. Класифікація надзвичайних ситуацій: природні, техногенні, соціальні та воєнні загрози

Завдання:

Здійснити класифікацію надзвичайних ситуацій за походженням та пояснити критерії визначення їхнього рівня (об'єктовий, місцевий, регіональний, державний).

Скласти схему: вид загрози — первинні уражаючі фактори — вторинні наслідки.

Проаналізувати кейс комплексної (каскадної) надзвичайної ситуації та розкласти її на складові.

Результат:

Здобувачі зможуть ідентифікувати та класифікувати загрози за національними стандартами.

Вміння прогнозувати розвиток небезпечних подій та їхні каскадні наслідки.

Формування навичок аналітичного опису складних кризових явищ.

Дискусія:

Обговорити вплив кліматичних змін на частоту виникнення надзвичайних

ситуацій природного характеру.

Порівняти специфіку реагування на техногенні аварії та соціальні заворушення. Розглянути розмивання меж між соціальними, техногенними та воєнними загрозами у сучасних умовах.

Тема 7. Методологія оцінювання ризиків та вразливостей територіальних громад

Завдання:

Опанувати базові методики оцінювання ризиків (ідентифікація, аналіз ймовірності, оцінка наслідків).

Скласти матрицю ризиків для умовної територіальної громади та визначити пріоритетні загрози.

Розглянути інфраструктурний об'єкт громади та розробити паспорт його вразливості.

Результат:

Здобувачі зможуть застосовувати ризик-орієнтований підхід на практиці.

Вміння розраховувати потенційні збитки та аргументувати необхідність превентивних заходів.

Формування навичок просторового аналізу загроз для конкретних територій.

Дискусія:

Обговорити складність кількісного оцінювання соціальних ризиків.

Порівняти ефективність експертних та статистичних методів оцінювання.

Розглянути проблему ігнорування результатів оцінки ризиків органами місцевого самоврядування.

Тема 8. Моніторинг, прогнозування та раннє попередження надзвичайних ситуацій

Завдання:

Визначити структуру та завдання мережі спостереження і лабораторного контролю.

Скласти алгоритм: збір даних моніторингу — аналіз тенденцій — формування прогнозу — попередження.

Проаналізувати кейс успішного або невдалого раннього попередження про стихійне лихо.

Результат:

Здобувачі зможуть розуміти процеси збору та обробки даних про стан навколишнього середовища.

Вміння формулювати попередні прогнози на основі індикаторів небезпеки.

Формування навичок розробки рекомендацій для прийняття випереджальних рішень.

Дискусія:

Обговорити проблему інтеграції різних систем моніторингу в єдину інформаційну мережу.

Порівняти вартість утримання систем моніторингу з потенційними збитками від катастроф.

Розглянути ризики «хибних тривог» та їхній вплив на довіру населення до систем попередження.

Тема 9. Запобігання надзвичайним ситуаціям та превентивні заходи цивільного захисту

Завдання:

Визначити комплекс інженерно-технічних та організаційних заходів щодо запобігання надзвичайним ситуаціям.

Скласти перелік превентивних заходів для підприємства підвищеної небезпеки. Розглянути результати перевірки органом державного нагляду та запропонувати план усунення порушень.

Результат:

Здобувачі зможуть розробляти пропозиції щодо підвищення рівня техногенної та пожежної безпеки.

Вміння застосовувати нормативні вимоги до реальних об'єктів господарювання.

Формування навичок аудиту стану безпеки та профілактики ризиків.

Дискусія:

Обговорити баланс між жорсткістю державного нагляду та сприятливим бізнес-кліматом.

Порівняти ефективність адміністративних штрафів та механізмів страхування відповідальності.

Розглянути корупційні ризики у сфері нагляду за пожежною безпекою.

Тема 10. Планування заходів цивільного захисту на державному, регіональному та місцевому рівнях

Завдання:

Проаналізувати структуру плану реагування на надзвичайні ситуації.

Скласти проєкт оперативного плану локалізації аварії на обраному інфраструктурному об'єкті.

Розглянути навчальний сценарій та узгодити дії різних служб у межах зведеного плану.

Результат:

Здобувачі зможуть створювати базові документи оперативного планування.

Вміння деталізувати завдання для кожного залученого підрозділу.

Формування навичок стратегічного мислення та розподілу наявних ресурсів.

Дискусія:

Обговорити проблему формального (паперового) підходу до планування заходів безпеки.

Порівняти гнучке сценарне планування з жорстко регламентованими інструкціями.

Розглянути необхідність залучення недержавних експертів до розробки місцевих планів.

Тема 11. Організація оповіщення, інформування та зв'язку в умовах надзвичайних ситуацій

Завдання:

Визначити вимоги до територіальних та локальних систем оповіщення.

Скласти алгоритм передачі сигналу про небезпеку від чергового диспетчера до населення.

Проаналізувати кейс інформаційного вакууму під час кризи та розробити комунікаційну стратегію.

Результат:

Здобувачі зможуть організувати канали передачі критичної інформації.

Вміння формувати тексти екстрених повідомлень для населення.

Формування навичок забезпечення стійкості управління в умовах втрати штатного зв'язку.

Дискусія:

Обговорити використання сучасних цифрових платформ та месенджерів для оповіщення.

Порівняти ефективність традиційних сирен та індивідуального адресного інформування.

Розглянути загрози кібератак на системи оповіщення та зв'язку.

Тема 12. Захисні споруди цивільного захисту та організація укриття населення

Завдання:

Здійснити класифікацію захисних споруд та визначити вимоги до їхнього інженерного обладнання.

Розрахувати необхідну місткість захисних споруд для умовного міського мікрорайону.

Проаналізувати стан фонду укриттів громади та запропонувати заходи з його розширення.

Результат:

Здобувачі зможуть оцінювати готовність інфраструктури до укриття населення.

Вміння застосовувати будівельні та санітарні норми до об'єктів цивільного захисту.

Формування навичок раціонального використання споруд подвійного призначення.

Дискусія:

Обговорити економічну доцільність будівництва нових спеціалізованих сховищ.

Порівняти досвід організації укриттів в Україні та в іноземних державах (наприклад, Ізраїль, Швейцарія).

Розглянути відповідальність балансоутримувачів за неналежний стан укриттів.

Тема 13. Організація та проведення евакуаційних заходів

Завдання:

Визначити види евакуації та структуру евакуаційних органів.

Скласти логістичну схему безпечного вивезення населення із зони гіпотетичного хімічного зараження.

Розглянути кейс ускладненої евакуації маломобільних груп населення та розробити рішення.

Результат:

Здобувачі зможуть планувати та координувати маршрути евакуації.

Вміння розраховувати потреби у транспорті та пунктах тимчасового розміщення.

Формування навичок забезпечення громадського порядку під час масового переміщення осіб.

Дискусія:

Обговорити проблему мародерства та охорони залишеного майна під час евакуації.

Порівняти примусову та добровільну евакуацію: правові і моральні аспекти.

Розглянути психологічні бар'єри населення, що перешкоджають своєчасній евакуації.

Тема 14. Медичний, біологічний, радіаційний та хімічний захист населення і територій

Завдання:

Охарактеризувати специфіку захисту від зброї масового ураження та масштабних витоків небезпечних речовин.

Скласти алгоритм дій керівника організації у разі отримання сигналу про радіаційну небезпеку.

Проаналізувати порядок проведення санітарної обробки та деконтамінації місцевості.

Результат:

Здобувачі зможуть ідентифікувати специфічні небезпеки та обирати засоби індивідуального захисту.

Вміння організувати дозиметричний і хімічний контроль.

Формування навичок прийняття рішень щодо йодної профілактики або антидотної терапії.

Дискусія:

Обговорити готовність системи охорони здоров'я до масового надходження уражених специфічними речовинами.

Порівняти ефективність колективних засобів захисту та ізолювальних протигазів.

Розглянути вплив інформаційного супроводу на попередження паніки під час радіаційних інцидентів.

Тема 15. Організація аварійно-рятувальних та інших невідкладних робіт

Завдання:

Визначити послідовність розгортання сил та засобів у зоні надзвичайної ситуації.

Скласти структуру штабу з ліквідації наслідків надзвичайної ситуації та розподілити обов'язки.

Розглянути навчальний кейс (наприклад, руйнування житлового будинку) та визначити етапи рятувальної операції.

Результат:

Здобувачі зможуть здійснювати керівництво силами реагування на тактичному рівні.

Вміння розставляти пріоритети під час порятунку людей (правило «золотої години»).

Формування навичок дотримання техніки безпеки рятувальниками під час проведення робіт.

Дискусія:

Обговорити межі ризику для життя рятувальників під час виконання завдань.

Порівняти алгоритми дій державних пожежно-рятувальних частин та відомчих формувань.

Розглянути проблематику залучення невідготовлених волонтерів безпосередньо у зону руйнувань.

Тема 16. Управління процесами життєзабезпечення населення в умовах надзвичайних ситуацій

Завдання:

Проаналізувати мінімальні соціальні стандарти забезпечення постраждалого населення.

Скласти логістичну схему постачання питної води та харчових продуктів до пунктів незламності.

Розглянути кейс тривалого блекауту та запропонувати заходи з підтримання критичної інфраструктури.

Результат:

Здобувачі зможуть розраховувати обсяги матеріальних резервів для громади.

Вміння організовувати санітарно-побутове та медичне забезпечення евакуйованих осіб.

Формування навичок антикризового менеджменту у сфері ресурсозабезпечення.

Дискусія:

Обговорити роль приватного бізнесу у забезпеченні життєдіяльності громади під час криз.

Порівняти підходи до формування державних, регіональних та місцевих матеріальних резервів.

Розглянути проблему справедливого розподілу гуманітарної допомоги.

Тема 17. Стратегії та механізми відновлення територій після ліквідації надзвичайних ситуацій

Завдання:

Визначити етапи переходу від екстреного реагування до сталого відновлення (реконструкції).

Скласти проєкт програми відновлення соціальної інфраструктури постраждалого муніципалітету.

Проаналізувати міжнародний досвід посткризового відновлення (на принципі "Build Back Better").

Результат:

Здобувачі зможуть розробляти довгострокові стратегії реабілітації територій.

Вміння оцінювати фінансові потреби та шукати джерела фінансування відбудови.

Формування навичок інтеграції вимог цивільного захисту у нові містобудівні проєкти.

Дискусія:

Обговорити, що важливіше: швидкість відбудови чи дотримання нових, більш суворих стандартів безпеки.

Порівняти державні субвенції та кошти міжнародних донорів як інструменти відновлення.

Розглянути екологічні аспекти утилізації будівельного сміття після масових руйнувань.

Тема 18. Психологічний захист населення та мінімізація панічних настроїв у кризових ситуаціях

Завдання:

Визначити ключові фактори, що провокують масову паніку під час надзвичайних подій.

Скласти алгоритм першої психологічної допомоги особі, що перебуває у стані гострого стресу.

Розглянути кейс поширення дезінформації щодо катастрофи та розробити контрнарративи.

Результат:

Здобувачі зможуть застосовувати базові методи стабілізації емоційного стану постраждалих.

Вміння вибудовувати ефективну комунікацію з натовпом.

Формування навичок розпізнавання та нейтралізації інформаційно-психологічних операцій.

Дискусія:

Обговорити етичні аспекти роботи медіа безпосередньо на місцях трагедій.

Порівняти реакцію різних демографічних груп на стресові фактори.

Розглянути проблему професійного вигорання серед співробітників екстрених служб.

Тема 19. Роль органів місцевого самоврядування та територіальних громад у розбудові безпекового середовища

Завдання:

Проаналізувати повноваження органів місцевого самоврядування у сфері фінансування заходів цивільного захисту.

Скласти макет Місцевої цільової програми забезпечення громадської безпеки.

Розглянути концепцію створення Центрів безпеки громадян у територіальних громадах.

Результат:

Здобувачі зможуть обґрунтовувати необхідність інвестицій у муніципальну безпеку.

Вміння розробляти проєктно-кошторисну документацію для місцевих безпекових ініціатив.

Формування навичок організації взаємодії між владою, бізнесом та громадою.

Дискусія:

Обговорити фінансову спроможність малих громад утримувати власні пожежні команди.

Порівняти ефективність централізованого управління безпекою та ініціатив «знизу».

Розглянути вплив рівня безпеки на інвестиційну привабливість території.

Тема 20. Добровольчі формування цивільного захисту та залучення громадськості до гарантування безпеки

Завдання:

Визначити правовий статус та завдання добровільних формувань цивільного захисту.

Скласти алгоритм створення місцевої добровільної пожежної охорони.

Проаналізувати успішний кейс залучення волонтерських рухів до ліквідації наслідків стихійного лиха.

Результат:

Здобувачі зможуть організувати роботу з добровольцями у правовому полі.

Вміння мотивувати громадян до участі у гарантуванні безпеки громади.

Формування навичок інтеграції волонтерських ресурсів у єдиний задум рятувальної операції.

Дискусія:

Обговорити соціальні гарантії та страхування життя добровольців цивільного захисту.

Порівняти рівень розвитку добровільного пожежного руху в Україні та країнах ЄС.

Розглянути ризики некомпетентного втручання громадськості у проведення спеціальних робіт.

Усього за навчальною дисципліною

5.2 Завдання для самостійної роботи та критерії її оцінювання.

Під час вивчення курсу виконуються завдання для самостійних робіт до 19 тем.

Критерії оцінювання:

Змістовність, відповідність темі та вимогам оформлення – 1 бал.

Максимальна кількість балів за одиницю самостійної роботи – 1 бал.

Максимальна кількість балів за самостійну роботу по курсу – 19 балів.

Зміст завдань для самостійної роботи здобувача (СРЗ)

№ п/п	Зміст самостійної роботи здобувача вищої освіти	Форми контролю СРЗ
1	<p>Тема 1. Поняття, сутність та складові громадської безпеки і цивільного захисту</p> <p>Завдання для самостійної роботи:</p> <p>Проаналізувати еволюцію підходів до розуміння цивільного захисту в Україні та скласти порівняльну таблицю між поняттями «цивільна оборона» та «цивільний захист». Підготувати короткий огляд ролі громадської безпеки у системі національної стійкості держави.</p>	Презентація результатів
2	<p>Тема 2. Нормативно-правове регулювання у сфері громадської безпеки та цивільного захисту</p> <p>Завдання для самостійної роботи:</p> <p>Систематизувати ключові нормативно-правові акти у сфері цивільного захисту. Скласти структурну схему Кодексу цивільного захисту України з коротким описом предмету регулювання його основних розділів.</p>	Презентація результатів
3	<p>Тема 3. Єдина державна система цивільного захисту: структура, рівні та режими функціонування</p> <p>Завдання для самостійної роботи:</p> <p>Проаналізувати інституційну архітектуру ЄДСЦЗ та скласти схему взаємодії її функціональних і територіальних підсистем. Підготувати короткий огляд підстав та порядку переведення системи у режим надзвичайної ситуації.</p>	Презентація результатів
4	<p>Тема 4. Суб'єкти забезпечення громадської безпеки: повноваження та взаємодія</p> <p>Завдання для самостійної роботи:</p> <p>Дослідити повноваження органів місцевого самоврядування у сфері цивільного захисту. Підготувати аналітичну записку щодо типових проблем міжвідомчої координації під час ліквідації наслідків стихійних лих та запропонувати шляхи їх</p>	Презентація результатів

	вирішення.	
5	<p>Тема 5. Права, обов'язки та гарантії захисту населення у надзвичайних ситуаціях</p> <p>Завдання для самостійної роботи:</p> <p>Проаналізувати міжнародні та національні стандарти захисту прав людини в умовах криз. Розглянути один приклад правомірного обмеження прав громадян інтересами суспільної безпеки (евакуація, карантин) і підготувати обґрунтований правовий висновок.</p>	Презентація результатів
6	<p>Тема 6. Класифікація надзвичайних ситуацій: природні, техногенні, соціальні та воєнні загрози</p> <p>Завдання для самостійної роботи:</p> <p>Ознайомитися з Національним класифікатором надзвичайних ситуацій (ДК 019:2010). Вибрати три нещодавні небезпечні події в Україні та здійснити їх повну класифікацію (вид, код, рівень) із поясненням визначальних ознак.</p>	Презентація результатів
7	<p>Тема 7. Методологія оцінювання ризиків та вразливостей територіальних громад</p> <p>Завдання для самостійної роботи:</p> <p>Розробити базову матрицю оцінювання ризиків (ймовірність — наслідки) для гіпотетичної об'єднаної територіальної громади. Обрати один критичний об'єкт інфраструктури та скласти короткий паспорт його вразливості.</p>	Презентація результатів
8	<p>Тема 8. Моніторинг, прогнозування та раннє попередження надзвичайних ситуацій</p> <p>Завдання для самостійної роботи:</p> <p>Дослідити структуру та принципи функціонування мережі спостереження і лабораторного контролю в Україні. Підготувати короткий огляд сучасних цифрових геоінформаційних систем (ГІС), що використовуються для прогнозування кризових явищ.</p>	Презентація результатів
9	<p>Тема 9. Запобігання надзвичайним ситуаціям та превентивні заходи цивільного захисту</p> <p>Завдання для самостійної роботи:</p> <p>Скласти перелік основних організаційних та інженерно-технічних заходів щодо запобігання пожежам і аваріям на підприємстві (за вибором здобувача). Підготувати короткий аналіз ролі державного нагляду у сфері пожежної безпеки.</p>	Презентація результатів
10	<p>Тема 10. Планування заходів цивільного захисту на державному, регіональному та місцевому рівнях</p> <p>Завдання для самостійної роботи:</p>	Презентація результатів

	<p>Ознайомитися з типовою структурою Плану реагування на надзвичайні ситуації. Розробити макет оперативного плану дій адміністрації навчального закладу у разі виникнення пожежі або іншої небезпечної події.</p>	
11	<p>Тема 11. Організація оповіщення, інформування та зв'язку в умовах надзвичайних ситуацій</p> <p>Завдання для самостійної роботи:</p> <p>Проаналізувати технічні та організаційні складові територіальної системи оповіщення. Підготувати проект тексту екстреного повідомлення для населення щодо раптової загрози (наприклад, хімічної аварії) із дотриманням правил кризової комунікації.</p>	Презентація результатів
12	<p>Тема 12. Захисні споруди цивільного захисту та організація укриття населення</p> <p>Завдання для самостійної роботи:</p> <p>Скласти порівняльну таблицю вимог до сховищ, протирадіаційних укриттів та споруд подвійного призначення. Підготувати аналітичну довідку щодо поточного стану фонду захисних споруд в Україні та інноваційних підходів до укриття населення.</p>	Презентація результатів
13	<p>Тема 13. Організація та проведення евакуаційних заходів</p> <p>Завдання для самостійної роботи:</p> <p>Скласти схему евакуаційних органів та пояснити їхні функції на етапах підготовки, проведення та розміщення населення. Підготувати короткий огляд логістичних та безпекових викликів під час проведення масової обов'язкової евакуації.</p>	Презентація результатів
14	<p>Тема 14. Медичний, біологічний, радіаційний та хімічний захист населення і територій</p> <p>Завдання для самостійної роботи:</p> <p>Дослідити алгоритми дій населення та рятувальних служб при радіаційній або хімічній аварії. Скласти таблицю засобів індивідуального захисту із зазначенням їх призначення та термінів ефективної дії за різних умов зараження.</p>	Презентація результатів
15	<p>Тема 15. Організація аварійно-рятувальних та інших невідкладних робіт</p> <p>Завдання для самостійної роботи:</p> <p>Визначити повноваження керівника робіт з ліквідації наслідків надзвичайної ситуації та структуру штабу. Описати етапи розгортання сил і засобів ДСНС під час гасіння масштабної пожежі на промисловому об'єкті.</p>	Презентація результатів
16	<p>Тема 16. Управління процесами життєзабезпечення</p>	Презентація

	<p>населення в умовах надзвичайних ситуацій</p> <p>Завдання для самостійної роботи:</p> <p>Визначити мінімальні норми першочергового життєзабезпечення постраждалого населення. Підготувати розрахунок необхідних матеріальних ресурсів (вода, харчування, ліжко-місця) для пункту тимчасового розміщення на 500 осіб протягом трьох діб.</p>	результатів
17	<p>Тема 17. Стратегії та механізми відновлення територій після ліквідації надзвичайних ситуацій</p> <p>Завдання для самостійної роботи:</p> <p>Проаналізувати принципи концепції "Build Back Better" (Відбудувати краще, ніж було). Підготувати короткий огляд механізмів оцінки збитків та залучення інвестицій у відновлення зруйнованої критичної та соціальної інфраструктури громади.</p>	Презентація результатів
18	<p>Тема 18. Психологічний захист населення та мінімізація панічних настроїв у кризових ситуаціях</p> <p>Завдання для самостійної роботи:</p> <p>Скласти пам'ятку з надання першої психологічної допомоги постраждалим у стані гострого стресу. Підготувати короткий аналіз ролі засобів масової інформації у запобіганні масовій паніці та поширенню дезінформації під час криз.</p>	Презентація результатів
19	<p>Тема 19. Роль органів місцевого самоврядування та територіальних громад у розбудові безпекового середовища</p> <p>Завдання для самостійної роботи:</p> <p>Дослідити концепцію «Стійка громада» та ідеологію створення Центрів безпеки громадян. Розробити концептуальний план місцевої цільової програми цивільного захисту для обраної муніципальної одиниці із зазначенням пріоритетних заходів фінансування.</p>	Презентація результатів
20	<p>Тема 20. Добровольчі формування цивільного захисту та залучення громадськості до гарантування безпеки</p> <p>Завдання для самостійної роботи:</p> <p>Проаналізувати нормативно-правові засади створення добровільних пожежних команд у територіальних громадах. Підготувати короткий огляд успішного європейського або національного досвіду інтеграції волонтерських ресурсів у державну систему реагування.</p>	Презентація результатів

Реферат є формою самостійної роботи здобувача, метою якої є поглиблення та засвоєння знань з дисципліни «Громадська безпека та цивільний захист».

Тему реферату здобувач визначає за першою буквою за списком групи.

В окремих випадках здобувач може самостійно запропонувати та розробити тему реферату, попередньо обговоривши її з викладачем.

Структура, зміст і тема рефератів визначаються програмою курсу, що зумовлює таку послідовність роботи:

вибір теми;

розробка плану;

ознайомлення з рекомендованою літературою;

написання та оформлення роботи.

При написанні реферату та його оформленні варто керуватися такими критеріями:

обґрунтування вибраної теми;

опрацювання відповідної літератури;

наявність авторського розділу;

наявність списку використаних джерел.

Цитати та статистичні матеріали слід обов'язково супроводжувати посиланнями на джерела інформації, які мають бути відображені у списку використаних джерел. Посилання на інформаційні джерела необхідно подавати по тексту у квадратних дужках, наприклад [15, с. 74], 15 – це порядковий номер джерела у списку літератури, а 74 – сторінка із вказаного джерела.

Реферат має складатися із вступу (актуальність теми, предмет, об'єкт, мета, завдання), основної частини (визначення проблеми та послідовне її розкриття), висновків та списку використаних літературних джерел.

Загальний обсяг реферату – до 20 машинописних сторінки формату А4 з 14 шрифтом та інтервалом 1,5, із полями (верхнє/нижнє – 2 см, ліве – 3 см, праве – 1 см.).

Слід мати на увазі, що головною вимогою до реферату є розкриття суті питань, а не кількість сторінок.

Теми рефератів

Теми рефератів:

- 1 Еволюція державної системи цивільного захисту в незалежній Україні: організаційно-правовий аспект.
- 2 Стійкість територіальних громад: концептуальні засади та практичні механізми забезпечення.
- 3 Організація евакуаційних заходів в умовах збройних конфліктів та надзвичайних ситуацій воєнного характеру.
- 4 Роль органів місцевого самоврядування у забезпеченні громадської безпеки на базовому рівні.
- 5 Проблеми та перспективи розбудови фонду захисних споруд і укриттів в Україні.
- 6 Інформаційно-психологічний захист населення та кризова комунікація при надзвичайних ситуаціях.
- 7 Критична інфраструктура муніципалітетів: загрози, вразливості та моделі захисту.

- 8 Правовий режим надзвичайної ситуації та надзвичайного стану: порівняльно-правовий аналіз.
- 9 Міжнародний досвід організації цивільного захисту (на прикладі обраної країни ЄС).
- 10 Добровільні пожежні команди та їх місце у безпековій архітектурі територіальних громад.
- 11 Методологія оцінювання ризиків надзвичайних ситуацій на рівні регіону.
- 12 Життєзабезпечення населення в умовах довготривалих блекаутів: управлінські та логістичні рішення.
- 13 Радіаційна та хімічна безпека населення: сучасні виклики та заходи профілактики.
- 14 Роль недержавних та волонтерських організацій у ліквідації наслідків надзвичайних ситуацій.
- 15 Концепція «Build Back Better» («Відбудувати краще, ніж було») та безпековий вимір відновлення деокупованих чи постраждалих територій.
- 16 Державна політика у сфері техногенної безпеки: поточний стан та шляхи вдосконалення.
- 17 Система раннього оповіщення населення: технічні можливості та організаційні проблеми модернізації.
- 18 Захист населення від біологічних загроз і епідемій: управлінські та медичні аспекти.
- 19 Організація роботи збірних та приймальних евакуаційних пунктів у кризових умовах.
- 20 Роль Державної служби України з надзвичайних ситуацій у загальній системі громадської безпеки.
- 21 Пожежна безпека на об'єктах масового перебування людей: нормативні вимоги та державний нагляд.
- 22 Вплив глобальних кліматичних змін на частоту та масштаби надзвичайних ситуацій природного характеру.
- 23 Механізми взаємодії Національної поліції та підрозділів цивільного захисту під час ліквідації наслідків аварій.
- 24 Специфіка захисту соціально вразливих та маломобільних груп населення в кризових умовах.
- 25 Інформаційні технології та геоінформаційні системи (ГІС) у прогнозуванні надзвичайних ситуацій.
- 26 Управління панікою натовпу: психологічні причини виникнення та алгоритми протидії.
- 27 Адміністративно-правові механізми державного контролю у сфері пожежної та техногенної безпеки.
- 28 Санітарно-епідеміологічне забезпечення евакуйованого населення у пунктах тимчасового розміщення.
- 29 Особливості проведення пошуково-рятувальних робіт у зруйнованих будівлях.
- 30 Забезпечення громадського порядку в зонах надзвичайних ситуацій та запобігання мародерству.
- 31 Психологічна реабілітація постраждалого населення та учасників ліквідації наслідків катастроф.
- 32 Проблеми фінансового забезпечення заходів цивільного захисту на місцевому рівні.
- 33 Відшкодування матеріальної шкоди громадянам, які постраждали внаслідок надзвичайних ситуацій: правові механізми.
- 34 Інтеграція України до Механізму цивільного захисту Європейського Союзу: переваги та зобов'язання.
- 35 Оцінка ефективності місцевих цільових програм із забезпечення громадської безпеки.
- 36 Специфіка реагування на надзвичайні ситуації на об'єктах підвищеної небезпеки.

- 37 Екологічні наслідки надзвичайних ситуацій воєнного характеру та шляхи їх мінімізації.
- 38 Логістичне забезпечення аварійно-рятувальних робіт в умовах зруйнованої транспортної інфраструктури.
- 39 Порядок створення та використання матеріальних резервів для запобігання і ліквідації надзвичайних ситуацій.
- 40 Організація радіаційного та хімічного контролю на територіях, що зазнали зараження.
- 41 Локальні та об'єктові системи оповіщення: нормативні вимоги та цифровізація.
- 42 Роль центрів безпеки громадян у формуванні інституційної стійкості об'єднаних територіальних громад.
- 43 Алгоритми дій керівників суб'єктів господарювання при загрозі вчинення терористичного акту.
- 44 Проблеми освітньої підготовки населення та формування культури безпеки життєдіяльності.
- 45 Застосування безпілотних літальних апаратів (БПЛА) та робототехніки для моніторингу і ліквідації надзвичайних ситуацій.
- 46 Протидія поширенню дезінформації, інформаційно-психологічним операціям та чуткам під час кризових подій.
- 47 Страхування ризиків надзвичайних ситуацій: вітчизняні реалії та світовий досвід.
- 48 Захист об'єктів культурної спадщини та музейних фондів від наслідків стихійних лих та збройних конфліктів.
- 49 Громадський контроль за виконанням органами виконавчої влади заходів у сфері цивільного захисту.
- 50 Інноваційні технології розчищення завалів та гуманітарного розмінування територій у посткризовий період.

5.3 Форми проведення модульного контролю та критерії оцінювання

Проведення модульного контролю з дисципліни «Громадська безпека та цивільний захист».

здійснюється у формі тестового завдання.

Тестові завдання стосуються термінології, функцій, принципів та особливостей адміністративного судочинства.

Запитання формулюються з урахуванням принципів:

Лаконічність: чіткі та стислі формулювання.

Завершеність: відповіді охоплюють всі аспекти запитання.

Гомогенність: правильні та неправильні варіанти відповіді логічно та граматично подібні.

Вибірковість: питання стосуються суттєвих аспектів вивченого матеріалу.

Завдання передбачають вибір одного правильного варіанта з трьох запропонованих.

Кожне тестове завдання оцінюється в **1 бал**. (1 бал – відповідь правильна; 0 балів – відповідь неправильна).

Загальна максимальна можлива кількість балів за модульну контрольну роботу - 15 балів.

Час на виконання.

На виконання всього контрольного завдання відводиться **30 хвилин**.

Мінімальний поріг.

Для успішного складання модульного контролю здобувач повинен набрати не менше 10 балів (60% від максимальної кількості).

Загальні критерії оцінювання тестових завдань:

Бали	Процент виконання	Результат
14-15	-100%	Зараховано
13	83-90%	
12	76-82%	
11	60-75%	
10	60-67%	
0-9	< 60%	Не зараховано

5.4 Індивідуальні завдання та критерії їх оцінювання

До додаткових (індивідуальних) видів навчальної діяльності відносять участь здобувачів у роботі наукових конференцій, наукових гуртків здобувачів і проблемних груп, підготовці публікацій, участь у Всеукраїнських олімпіадах і конкурсах та Міжнародних конкурсах тощо понад обсяги завдань, які встановлені відповідною робочою програмою навчальної дисципліни.

За рішенням кафедри здобувачам освіти, які брали участь у науково-дослідній роботі та виконували певні види додаткових (індивідуальних) видів навчальної діяльності, можуть присуджуватися заохочувальні (бонусні) бали за визначену освітню компоненту.

Також, заохочувальні бали можуть нараховуватися, якщо здобувач освіти, наприклад, виконав і захистив певні види робіт, відвідував всі лекції, семінарські й практичні заняття, має власний рукописний конспект лекцій та опрацьований додатковий навчальний матеріал, немає пропусків занять без поважних причин, відвідував додаткові консультації за участі лектора тощо.

Сума заохочувальних балів враховується при виставленні підсумкових балів в заліково-екзаменаційну відомість (але не більше **89 балів** в загальному підсумку) і може бути автоматично зарахована при виставленні підсумкової семестрової оцінки з відповідної освітньої компоненти.

Заохочувальні бали не є нормативними і не входять до таблиці розподілу балів, які отримують здобувачі вищої освіти та основної шкали системи оцінювання.

Один захід може бути підставою для виставлення заохочувальних балів лише за однією найбільш релевантною освітньою компонентою.

5.5 Форми проведення семестрового контролю та критерії оцінювання

Екзамен. Відбувається згідно з «Положення про оцінювання навчальних досягнень здобувачів вищої освіти у ПрАТ ВНЗ МАУП» <https://maup.com.ua/assets/files/yakist/studcentr/polozhennya-pro-sistemu-ocinyuvannya-rezultativ-navchannya-zdobuvachiv-vishhoi-osviti.pdf>

Орієнтовний перелік питань для комплексного контролю:

- 1 Розкрийте сутність та основні завдання громадської безпеки як складової національної безпеки.
- 2 Охарактеризуйте поняття цивільного захисту та його мету згідно з чинним законодавством України.
- 3 Проаналізуйте історичний розвиток та еволюцію системи цивільного захисту в Україні.
- 4 Розкрийте структуру та ключові положення Кодексу цивільного захисту України.
- 5 Охарактеризуйте ієрархію нормативно-правових актів у сфері громадської безпеки та цивільного захисту.
- 6 Визначте призначення, завдання та структуру єдиної державної системи цивільного захисту.
- 7 Розкрийте підстави та порядок переведення єдиної державної системи цивільного захисту у різні режими функціонування.
- 8 Охарактеризуйте порядок утворення та завдання функціональних підсистем єдиної державної системи цивільного захисту.
- 9 Поясніть принципи побудови та рівні територіальних підсистем єдиної державної системи цивільного захисту.
- 10 Розкрийте повноваження Кабінету Міністрів України у сфері цивільного захисту.
- 11 Охарактеризуйте роль та завдання Державної служби України з надзвичайних ситуацій.
- 12 Визначте повноваження органів місцевого самоврядування у забезпеченні громадської безпеки та цивільного захисту.
- 13 Проаналізуйте права та обов'язки громадян у сфері цивільного захисту.
- 14 Розкрийте законодавчо закріплені соціальні гарантії особам, які постраждали внаслідок надзвичайних ситуацій.
- 15 Охарактеризуйте повноваження Національної поліції України у забезпеченні громадської безпеки під час кризових подій.
- 16 Поясніть механізми міжвідомчої взаємодії суб'єктів забезпечення громадської безпеки під час ліквідації наслідків стихійних лих.
- 17 Проаналізуйте правові підстави та межі обмеження прав громадян в умовах надзвичайної ситуації.
- 18 Розкрийте структуру, класифікацію та завдання сил цивільного захисту.
- 19 Визначте види юридичної відповідальності за порушення законодавства у сфері техногенної та пожежної безпеки.
- 20 Охарактеризуйте державні гарантії соціального та правового захисту рятувальників.
- 21 Розкрийте повноваження та завдання спеціалізованих служб цивільного захисту.

- 22 Поясніть порядок введення та особливості правового режиму надзвичайного стану.
- 23 Здійсніть класифікацію надзвичайних ситуацій за характером походження.
- 24 Охарактеризуйте критерії визначення рівня надзвичайної ситуації (державний, регіональний, місцевий, об'єктовий).
- 25 Проаналізуйте причини виникнення та потенційні наслідки надзвичайних ситуацій техногенного характеру.
- 26 Розкрийте особливості надзвичайних ситуацій природного характеру та їх вплив на інфраструктуру.
- 27 Охарактеризуйте надзвичайні ситуації соціального та воєнного характеру.
- 28 Поясніть сутність ризик-орієнтованого підходу в державному управлінні цивільним захистом.
- 29 Розкрийте методологію оцінювання ризиків виникнення надзвичайних ситуацій для територіальної громади.
- 30 Проаналізуйте порядок паспортизації ризиків та визначення об'єктів підвищеної небезпеки.
- 31 Охарактеризуйте організацію моніторингу та прогнозування надзвичайних ситуацій в Україні.
- 32 Розкрийте структуру та завдання мережі спостереження і лабораторного контролю.
- 33 Поясніть роль геоінформаційних систем та сучасних технологій у прогнозуванні кризових явищ.
- 34 Визначте комплекс превентивних заходів щодо запобігання виникненню надзвичайних ситуацій.
- 35 Охарактеризуйте інженерно-технічні заходи цивільного захисту на етапі проектування об'єктів будівництва.
- 36 Розкрийте механізми здійснення державного нагляду (контролю) у сфері техногенної та пожежної безпеки.
- 37 Проаналізуйте порядок розроблення та затвердження декларації безпеки об'єктів підвищеної небезпеки.
- 38 Охарактеризуйте порядок планування заходів цивільного захисту на державному рівні.
- 39 Поясніть особливості розроблення планів цивільного захисту на регіональному та місцевому рівнях.
- 40 Розкрийте структуру та зміст Плану реагування на надзвичайні ситуації.
- 41 Проаналізуйте вимоги до складання планів локалізації та ліквідації аварій на об'єктах підвищеної небезпеки.
- 42 Охарактеризуйте порядок організації навчання керівного складу та фахівців у сфері цивільного захисту.
- 43 Поясніть механізми навчання населення діям у надзвичайних ситуаціях за місцем роботи, навчання та проживання.
- 44 Обґрунтуйте значення формування культури безпеки життєдіяльності як елемента суспільної стійкості.
- 45 Розкрийте значення стандартизації та сертифікації у сфері цивільного захисту.

- 46 Охарактеризуйте організацію оповіщення населення про загрозу виникнення надзвичайних ситуацій.
- 47 Поясніть структуру та принципи роботи територіальних, локальних і спеціальних об'єктових систем оповіщення.
- 48 Розкрийте вимоги до кризової комунікації та інформування населення в умовах інформаційного вакууму.
- 49 Проаналізуйте заходи із забезпечення стійкості систем управління та зв'язку в умовах надзвичайних ситуацій.
- 50 Здійсніть класифікацію захисних споруд цивільного захисту за їхнім призначенням та захисними властивостями.
- 51 Охарактеризуйте санітарно-технічні вимоги до утримання сховищ та протирадіаційних укриттів.
- 52 Поясніть порядок визначення та використання споруд подвійного призначення і найпростіших укриттів.
- 53 Розкрийте алгоритм планування та розрахунку місткості фонду захисних споруд для потреб територіальної громади.
- 54 Визначте сутність, мету та види евакуації населення із зон надзвичайних ситуацій.
- 55 Охарактеризуйте порядок утворення, склад та завдання евакуаційних органів.
- 56 Проаналізуйте організацію роботи збірних, проміжних та приймальних евакуаційних пунктів.
- 57 Розкрийте механізми забезпечення громадського порядку та безпеки дорожнього руху під час евакуаційних заходів.
- 58 Охарактеризуйте медичний захист населення у надзвичайних ситуаціях: сили, засоби та алгоритми дій.
- 59 Розкрийте комплекс заходів радіаційного та хімічного захисту населення і територій.
- 60 Проаналізуйте класифікацію засобів індивідуального захисту та порядок їх накопичення і видачі населенню.
- 61 Охарактеризуйте біологічний захист населення та організацію протиепідемічних заходів.
- 62 Поясніть порядок проведення санітарної обробки населення та спеціальної обробки техніки, майна і територій.
- 63 Визначте порядок організації та проведення аварійно-рятувальних і інших невідкладних робіт.
- 64 Розкрийте повноваження, права та обов'язки керівника робіт з ліквідації наслідків надзвичайної ситуації.
- 65 Охарактеризуйте порядок утворення, завдання та структуру штабу з ліквідації наслідків надзвичайної ситуації.
- 66 Проаналізуйте алгоритм взаємодії державних, регіональних та об'єктових спеціалізованих служб під час ліквідації аварій.
- 67 Розкрийте вимоги до забезпечення безпеки праці рятувальників під час виконання аварійно-рятувальних робіт.
- 68 Охарактеризуйте особливості проведення пошуково-рятувальних робіт в умовах зруйнованих будівель та споруд.

- 69 Поясніть принципи та мінімальні соціальні стандарти життєзабезпечення постраждалого населення.
- 70 Розкрийте порядок створення, зберігання та використання матеріальних резервів для запобігання і ліквідації надзвичайних ситуацій.
- 71 Охарактеризуйте логістику забезпечення евакуйованого населення питною водою, продуктами харчування та предметами першої необхідності.
- 72 Проаналізуйте стратегії та організаційні механізми посткризового відновлення територій.
- 73 Розкрийте сутність міжнародної концепції відбудови «Build Back Better» («Відбудувати краще, ніж було»).
- 74 Охарактеризуйте алгоритм оцінки збитків та визначення потреб для відновлення критичної інфраструктури громади.
- 75 Поясніть шляхи подолання довгострокових екологічних наслідків надзвичайних ситуацій та техногенних катастроф.
- 76 Розкрийте сутність, мету та основні заходи психологічного захисту населення.
- 77 Охарактеризуйте причини виникнення масової паніки під час катастроф та управлінські механізми її запобігання.
- 78 Проаналізуйте порядок надання екстреної психологічної допомоги постраждалим безпосередньо у зонах надзвичайних ситуацій.
- 79 Поясніть механізми протидії інформаційно-психологічним операціям та поширенню дезінформації під час кризових подій.
- 80 Розкрийте поняття «стійкість територіальної громади» та визначте її ключові складові.
- 81 Охарактеризуйте порядок розроблення та виконання місцевих цільових програм у сфері цивільного захисту.
- 82 Проаналізуйте призначення, структуру та організацію роботи Центрів безпеки громадян у територіальних громадах.
- 83 Розкрийте джерела фінансового забезпечення заходів громадської безпеки та цивільного захисту на місцевому рівні.
- 84 Охарактеризуйте правовий статус та порядок діяльності добровільних формувань цивільного захисту.
- 85 Поясніть механізм утворення та функціонування добровільної пожежної охорони в територіальних громадах.
- 86 Проаналізуйте шляхи інтеграції волонтерських рухів та недержавних організацій у систему реагування на надзвичайні ситуації.
- 87 Розкрийте роль страхування ризиків надзвичайних ситуацій як інструменту відшкодування збитків.
- 88 Охарактеризуйте механізми залучення та розподілу міжнародної гуманітарної допомоги для ліквідації наслідків надзвичайних ситуацій.
- 89 Проаналізуйте напрями міжнародного співробітництва України у сфері цивільного захисту (зокрема з Механізмом цивільного захисту ЄС).
- 90 Визначте повноваження та відповідальність керівника суб'єкта господарювання щодо організації цивільного захисту на підприємстві.

Шкала відповідності оцінок

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсового проекту (роботи).	для заліку
90 – 100	A	відмінно	Зараховано
82-89	B	добре	
75-81	C		
68-74	D	задовільно	
60-67	E		
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного
0-34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

6. Політика курсу:

Курс «Громадська безпека та цивільний захист» передбачає засвоєння та дотримання принципів етики та академічної доброчесності згідно Кодексу академічної доброчесності МАУП та Положення про запобігання та виявлення плагіату в наукових та академічних текстах у ПрАТ ВНЗ МАУП, зокрема орієнтації на запобігання плагіату у будь-яких його проявах: всі роботи, доповіді, есе, реферати та презентації мають бути оригінальними та авторськими, не переобтяженими цитатами, що мають супроводжуватися посиланнями на першоджерела. Порушеннями академічної доброчесності вважаються: академічний плагіат, самоплагіат, фабрикація, фальсифікація, списування, обман, хабарництво, необ'єктивне оцінювання.

Оцінювання здобувача освіти орієнтовано на отримання балів за активність на семінарських (практичних) заняттях, а також виконання завдань для самостійної роботи.

Відпрацювання семінарського заняття може здійснюватися у формі опитування, тестування, виконання практичного завдання, розв'язання задачі з відповідної теми.

В кінці вивчення курсу проводиться модульна контрольна робота 1. Результат модульної контрольної роботи для здобувача, який не з'явився на контрольні заходи, є нульовим. У такому разі, здобувач має можливість повторно виконати модульну контрольну роботу.

Не допустимо: пропуск занять без поважних причин; запізнення на заняття; користування мобільним телефоном, планшетом чи іншими мобільними пристроями під час заняття (за винятком дозволу викладача при зверненні до текстів нормативно-правових актів); списування та плагіат.

Рекомендовані джерела (література):

Базова література:

- 1 Левченко О. Г., Землянська О. В., Праховнік Н. А., Зацарний В. В. Безпека життєдіяльності та цивільний захист: підручник. Київ: КПІ ім. Ігоря Сікорського, 2019. 267 с.
- 2 Лещенко О. Я., Мельник В. М. Цивільний захист у забезпеченні національної безпеки України: монографія. 2022. 190 с.
- 3 Поліщук О. В. Теоретико-правові засади державної політики у сфері цивільної безпеки: монографія. Київ, 2020. 346 с.
- 4 Полукаров О. І. Безпека життєдіяльності та цивільний захист: конспект лекцій. Київ: КПІ ім. Ігоря Сікорського, 2019. 148 с.
- 5 Русакова Т. І., Золотько О. В., Долженкова О. В., Левицька О. Г., Войтенко Ю. В. Безпека життєдіяльності та цивільний захист: навчальний посібник. Дніпро: ДНУ ім. О. Гончара, 2022. 148 с.
- 6 Сокурєнко В. В., Бандурка О. М., Бортник С. М. (ред.). Безпека життєдіяльності та охорона праці. Харків: ХНУВС, 2021. 308 с.
- 7 Тютюник В. В. Державна система цивільного захисту: навчальний посібник. 2020.
- 8 Федорчук-Мороз В. І. (ред.). Теорія та практика цивільної безпеки в Україні: монографія. Луцьк: ЛНТУ, 2020. 188 с.

Допоміжна література:

- 1 Безпека життєдіяльності, цивільний захист та публічне управління: аналітична стаття. 2024.
- 2 Громадська безпека та цивільний захист: навчальний курс (силабус). Київ: МАУП, 2025.
- 3 Державна політика у сфері цивільної безпеки: стратегія розвитку (частина монографії). Поліщук О. В., 2020.

- 4 Ковальчук А. Ю. Співпраця державних органів та громадськості у сфері цивільної безпеки. 2018. С. 88.
- 5 Ковжога С. О., Тузіков С. А., Карманний Є. В., Зенін А. П. Цивільний захист і охорона праці: навчальний посібник. Харків: Право, 2012. 192 с.
- 6 Крюков О. І., Махортов Ю. О., Захинайко О. В., Завада О. П. Роль держави у сфері цивільного захисту та громадської безпеки: правовий аспект: монографія. Харків: Оберіг, 2013. 190 с.
- 7 Ленгер Я. І., Шваб'юк В. І. (ред.). Теорія та практика цивільної безпеки в Україні: колективна монографія. Луцьк: РВВ ЛНТУ, 2020. 188 с.
- 8 Помаза-Пономаренко А. Л. Громадська безпека в умовах кризи: інтеграція цивільного захисту. 2023. С. 45–60.
- 9 Помаза-Пономаренко А. Л. Забезпечення публічної безпеки: особливості надання послуг, механізми правопорядку. Актуальні проблеми публічного управління. 2024. № 1.
- 10 Сакун М. М. Цивільний захист: навчальний посібник (курс лекцій і практичні справи). 2015.
- 11 Ситюк В. М., Гавриленко В. В. та ін. Дослідження превентивних норм у сфері пожежної та техногенної безпеки і цивільного захисту. 2018. 192 с.
- 12 Цивільний захист, публічна безпека, громадська безпека: проблеми теоретико-правового осмислення (частина монографії). Поліщук О. В.

Інформаційні ресурси:

- 1 Кодекс цивільного захисту України від 02.10.2012 № 5403-VI. База даних «Законодавство України» / Верховна Рада України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/5403-17>
- 2 Закон України «Про національну безпеку України» від 21.06.2018 № 2469-VIII. База даних «Законодавство України» / Верховна Рада України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2469-19>
- 3 Постанова Кабінету Міністрів України «Про затвердження Положення про єдину державну систему цивільного захисту» від 09.01.2014 № 11. База даних

«Законодавство України» / Верховна Рада України. URL:

<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/11-2014-%D0%BF>

- 4 Офіційний вебпортал Державної служби України з надзвичайних ситуацій. URL:
<https://dsns.gov.ua>
- 5 Офіційне інтернет-представництво Ради національної безпеки і оборони України.
URL: <https://www.rnbo.gov.ua>
- 6 Офіційний вебпортал парламенту України (Законодавство України). URL:
<https://zakon.rada.gov.ua>
- 7 Національна бібліотека України імені В. І. Вернадського. URL:
<http://www.nbuv.gov.ua>